

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 5 kwietnia 2011 r.

**Pan
Henryk Kaźmierczak
Dyrektor
Zespołu Szkół Specjalnych
w Wolsztynie**

LPO-4101-04-02/2011
P/11/158

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Zespole Szkół Specjalnych w Wolsztynie (zwanym dalej „Zespołem Szkół” lub „Zespołem”) kontrolę w zakresie gromadzenia danych o uczniach (wychowankach) Zespołu w systemie informacji oświatowej oraz zapewnienia ochrony danych osobowych tych uczniów. Kontrolą objęto okres od 1 września 2008 r. do 31 grudnia 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 23 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, wykonywanie przez Zespół Szkół zadań z zakresu gromadzenia danych o uczniach w systemie informacji oświatowej² służących naliczaniu części oświatowej subwencji ogólnej oraz zadań z zakresu ochrony danych osobowych uczniów Zespołu.

1. W skład Zespołu Szkół wchodziły: szkoła podstawowa specjalna dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim, gimnazjum specjalne dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacz-

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² system informacji oświatowej w rozumieniu ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. Nr 49, poz. 463 ze zm.)

nym, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, zasadnicza szkoła zawodowa specjalna, przy czym szkoła ta w okresie objętym kontrolą nie prowadziła żadnej działalności.

W bazie danych oświatowych Zespołu Szkół za lata 2008-2010, według stanu na dzień 30 września, ujętych zostało odpowiednio 190, 198 i 194 uczniów, spośród których najliczniejszą grupę stanowili uczniowie upośledzeni umysłowo w stopniu lekkim - 79 w 2008 r., 85 w 2009 r. i 76 w 2010 r. Liczba uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi w wymienionych latach wynosiła odpowiednio 27, 30 i 38.

Zgromadzone w bazie danych oświatowych dane o uczniach Zespołu Szkół nie były rzetelne. Świadczą o tym stwierdzone w toku kontroli przypadki zamieszczania w niej danych o specjalnych potrzebach edukacyjnych uczniów Zespołu niezgodnych z treścią orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego³. W bazie danych oświatowych, według stanu na dzień 30 września w latach 2008-2010, wykazano odpowiednio 4, 1 i 1 osoby posiadające orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, w treści których zespoły orzekające⁴ nie wskazały na występowanie u tych uczniów niepełnosprawności sprzężonych⁵. W treści orzeczeń, poza upośledzeniem umysłowym, wskazano wprawdzie inne schorzenie (niepełnosprawność ruchowa, uszkodzenie wzroku, autyzm, mózgowie porażenie dziecięce czterokończynowe), jednak w żadnym z tych orzeczeń nie zalecono kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawności sprzężone. Według wyjaśnień Pana Dyrektora, taka kwalifikacja ww. osób była zgodna z instrukcją wprowadzania i przekazywania danych w systemie informacji oświatowej, bowiem każdy z tych uczniów posiadał orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w którym stwierdzono więcej niż jeden rodzaj niepełnosprawności. Przedstawione przez Pana Dyrektora wyjaśnienia nie mogły stanowić uzasadnienia do wykazania ww. uczniów w systemie informacji oświatowej jako osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Przepisy wy-

³ system informacji oświatowej, w myśl art. 3 ust. 3 pkt 1 lit. „h” ustawy o systemie informacji oświatowej, obejmuje bazy danych oświatowych o specjalnych potrzebach edukacyjnych wynikających z opinii lub orzeczeń, o których mowa w art. 71b ust. 3-3b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.)

⁴ orzeczenia, o których mowa w art. 71b ust. 3-3b ustawy o systemie oświaty, zgodnie z rozporządzeniami Ministra Edukacji Narodowej: z dnia 12 lutego 2001 r. w sprawie orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży oraz wydawania opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, a także szczegółowych zasad kierowania do kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania (Dz. U. Nr 13, poz. 114 ze zm.) oraz z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. Nr 173, poz. 1072), wydawały zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych

⁵ orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: nr PPP-P/4250/45/2004 z dnia 7 czerwca 2004 r., nr 364/03-04 z dnia 16 lutego 2004 r., nr PPP-P/4250/29/2003 z dnia 12 maja 2003 r., nr PPP-P/4250/73/2006 z dnia 10.07.2006 r.

konawcze do ustawy o systemie informacji oświatowej⁶ wprowadzają obowiązek prowadzenia zbioru danych o liczbie uczniów wymagających specjalnych potrzeb edukacyjnych według kategorii niepełnosprawności (np. upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym, niepełnosprawność ruchowa czy też niepełnosprawności sprzężone), nie wskazując przy tym konkretnych jednostek chorobowych. Kategorie niepełnosprawności, według których należy ujmować dane o liczbie uczniów w systemie informacji oświatowej, odpowiadają w pełni wyodrębnionym kategoriom dzieci i młodzieży, dla których organizuje się kształcenie specjalne, zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach*⁷ (akt wykonawczy do ustawy o systemie oświaty). W dwóch wyżej wymienionych aktach, wykaz kategorii niepełnosprawności, według których organizuje się kształcenie specjalne, jest tożsamy i stanowi zamknięty katalog. Zdaniem NIK, ww. czterech uczniów, zgodnie z treścią orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, należało wykazać w bazie danych oświatowych jako upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Instrukcja wprowadzania i przekazywania danych w systemie informacji oświatowej jest bowiem jedynie dokumentem pomocniczym. Stosowanie się do niej nie może prowadzić do wprowadzania do bazy danych oświatowych informacji niezgodnych z orzeczeniami zespołów powołanych do określenia u uczniów rodzajów zaburzeń i odchyłeń rozwojowych, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy.

Ponadto, w bazie danych oświatowych, według stanu na dzień 30 września 2009 r., wykazano jako uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym trzech uczniów Zespołu posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego⁸, w treści których stwierdzono występowanie niepełnosprawności sprzężonych.

Konsekwencją wprowadzenia do bazy danych oświatowych nieprawidłowych informacji o uczniach Zespołu Szkół było pobranie przez organ prowadzący (powiat wolsztyński) w 2009 r. nienależnej subwencji oświatowej w kwocie 92.181,11 zł oraz niepobranie w 2010

⁶ § 6 pkt 1 lit. „k” rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 16 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych w bazach danych oświatowych, zakresu danych identyfikujących podmioty prowadzące bazy danych oświatowych, terminów przekazywania danych oświatowych, terminów przekazywania danych między bazami danych oświatowych oraz wzorów wydruków zbiorczych (Dz. U. z 2004 r. Nr 277, poz. 2746 ze.)

⁷ Dz. U. Nr 19, poz. 166

⁸ orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: nr PPP-P/4250/37/2009 z dnia 1 czerwca 2009 r., nr PPP-P/4250/76/2009 z dnia 22 czerwca 2009 r., nr PPP-P/4250/73/2009 z dnia 22 czerwca 2009 r.

r. należnej subwencji oświatowej w kwocie 49.491,50 zł. Z kolei w 2011 r., szacunkowa kwota nienależnej subwencji oświatowej wynosiłaby 24.745,75 zł⁹.

Dane z prowadzonych w latach 2008-2010 (według stanu na dzień 30 września) baz danych oświatowych, Zespół Szkół terminowo przekazał organowi prowadzącemu.

3. Jako nierzetelne ocenić należy niewykazanie w bazie danych oświatowych systemu informacji oświatowej, według stanu na dzień 30 września 2010 r., informacji o wchodzącej w skład Zespołu Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej (szkoła ta, co należy podkreślić, nie prowadziła wówczas działalności dydaktycznej). Szkoły tej nie uwzględniono również w aktualnych, w okresie od 1 września 2008 r. do 31 grudnia 2010 r., statutach Zespołu Szkół.

4. W ocenie NIK, w Zespole Szkół zapewniono rzetelną ochronę danych osobowych uczniów. Jak ustalono, każdej z osób uczestniczących w przetwarzaniu danych osobowych uczniów Zespołu, nadał Pan Dyrektor, zgodnie z dyspozycją art. 37 *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych*¹⁰, stosowne upoważnienie. Ponadto zapewnił Pan techniczne i organizacyjne warunki pozwalające na skuteczną ochronę danych osobowych uczniów.

Nieprawidłowo prowadzona była natomiast ewidencja – wykaz osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych. Ewidencja ta nie zawierała wymaganych dyspozycją art. 39 ust. 1 pkt 3 *ustawy o ochronie danych osobowych*, danych o identyfikatorze przydzielonym osobom przetwarzającym dane osobowe uczniów w systemie informatycznym.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1) przekazanie do organu prowadzącego zweryfikowanych baz danych oświatowych według stanu na dzień 30 września w latach 2008-2010, wraz z podaniem przyczyn tej weryfikacji,

2) zapewnienie wprowadzania do bazy danych oświatowych rzetelnych (zgodnych z treścią orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego) danych o uczniach Zespołu Szkół,

3) uzupełnienie ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania danych o brakujące dane,

4) doprowadzenie do zgodności treści statutu Zespołu Szkół w części dotyczącej Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej ze stanem faktycznym.

⁹ do dnia zakończenia czynności kontrolnych w Zespole Szkół (11 marca 2011 r.) do organu prowadzącego Szkołę nie wpłynęła metryczna subwencji oświatowej na 2011 r. z wielkościami finansowego standardu A podziału subwencji i wskaźnika korygującego Di dla powiatu wolsztyńskiego, w związku z czym szacunkową kwotę subwencji oświatowej na 2011 r. ustalono jak na 2010 r.

¹⁰ Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora – w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków lub o działaniach podjętych w celu ich realizacji albo o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.